

Pitala sam: — Ako je drvo — uzeta ptica —,
je li kamen — smrznuto vreme
a tvoja žena umrtvljena ljubavlju — ja,
koja te i u snu volim.

Kazao je: — Onaj koji mrtvim se hrani
u sebe smrt čistih ruku unosi,
nikad da ne oživi više.

I odgovorio: da čistoću ne poznaju oni
koji se kupaju u gorkoj bistrini smrti. Ona
se leševima ne hrani. Postoji kao leptiri,
a mi da smo ikra njihova, gusenice ili lutke,
već prema stepenu sisanja sopstvenih šapa
bez cilja koji će da bukne tek kad
zaleptirimo. Dotle gusenice
da smo koje ljubav ne čine.

Tako sam pčela da mislim na porodjaje.
To ga je verovatno naljutilo i odjednom, sit svega,
počeo sebe da uriva u zemlju. Opet.
Bat je imao dršku vrlo glasnu do kraja. Kao
da je i njom govorio udarajući se: — I to si bio!

Meni je bilo važnije da on jeste,
makar i smanjen; ionako sam mislila
na porodjaje. Ali on je već vikao: — Gde sam?
Gde sam?

Glas mu je ruskavio zbog nekih krljušti kojima se oblagala
glava Bata boje jastoga s kvrgama mladog karfiola
na oklopu, ispod kojega je on spretno uvlačio
sve što mu je ostalo od nekadašnjeg glasa. A on se ljigav
vikao kao gajtan grušajući na zraku u patrljke reči.
Bile su više znaci nego smisao.

Mondtam: — A ja megállt madárszárny,
a kő — dermedt idő
s szerelem holt asszonyod — én
így is szeretlek.

Azt mondta: — Akinek halál az étke
tisztá kézzel halált vesz magába
életre sose keljen.

És azt mondta: nem tisztaság
amit a halál kútja buggyant. Mert ő
hullában nincs. Lepkealakban él
és mi vagyunk a petéi vagy hernyók vagy lárvák
már aszerint, hogy az ujjszopás melyik fokáig értünk
s célunkat is csak az dönti, a végső
pillévé válás. Addig hernyók vagyunk
és nem áll össze belőlünk szerelem.

Akkor kezdtem gondolni a szülésre.
Ő megdühödött s mint aki azértse bánja
belefúrta magát a földbe. Ujra.
A bot nyele hangos volt végig, túl hangos. Mintha
két ütleget közt szólna: — Ez is te voltál!

De engemet csak az érdekelt ami most,
különben is a szülésre
gondoltam. Ő kiabált: — Jaj hol vagyok?
Jaj hol vagyok?
A hangja hámlott, mint a pikkelyek
a nagy Bot halszín, karfiólráncú görcsén,
ami alatt ügyesen bújkált ki-be
maradék hangja. Nyálkásan
nyúlt mint a friss bél, a szófoszlányok megalvadtak,
Inkább jelek mint értelem.

Bio je već daleko, a ja, sva tu, mislila sam na porodjaje samo. Utom jedna se školjka otvori,
 prvi put do kraja, i izbaci na žalo svoj biser u obliku jedne nežno sluzave vekne hleba tako glatkih zidova
 da se nijedan robijaš ne bi uz njih uspuzao slobodi iza.

A on je stajao iza tih zidova na mestu slobode. Grickao je po običaju semenke i gledao mirno kako se iz zaobljenosti hlebnog testa iskoprcava živo dete vičući.

Ličilo je na njega, ili se tako bar činilo meni koja sam mislila na porodjaje. Ali on mu je mirno posrkao moj vrisak, ostalo — posle. I kao da je sve time zaslužio, postao je suza što ga je menjala u dete. A ono ga je, rastući, vraćalo magnovanju sluzi, što je klizila niz obim kruga spazma koje su ga zvale ulazu nesrazmerno nepokretnijem od njega. U glavi mu se vidljivo mutilo, nije čudo: vrteška! Ali nismo se ni gadili tekući rastanponirano niz istu prjavštinu značajniju od nas. Zaista, čemu čistoća, kad leševima se hranimo?

Nisam pitanje ni postavila, a već nam je pojeo brojke tek izvadjene iz peći. Nisam na to ni odgovorila, a ostala bez peći i dimnjaka. Ni suznula — sad već bez creva. A sve bez bola kao da krv i meso nisu pri sebi, ili neko ili ja, da nisam u sebi.

Ipak mislila sam i dalje svoju misao. Ona je u stvari držala sebe za dizgine. Samo on, izbačen iz mog kruga već jednom, vraćao se njime uporno tački moje prošupljenosti od koje smo počinjali i mi i reči koje su bile više smisao negoli šumni znaci.

Govorio je on meni opet početak: da poznaje mi lepotu vrlo dobru i s druge strane isto lepe kao i spoljna; da lepota ostaje što je, s kojom joj god

Már messze volt, s én, nagyon itt, csak a szülésre
gondoltam. Közben egy kagyló
nyílt ki,
egészen kinyílt és partradobta gyöngyét,
síkoshéjú cipóhoz volt hasonló
a fala síma,
hogy nincs az a rab, aki átmászna
a szabad oldalára.

Ő a fal mögött állt, a szabad oldalon.
Szokása szerint tökmagot rágcsált és közömbösen nézte,
hogy a dagadó kenyérbélből élő kisgyerek
kecmereg ki.

Reá hasonlított, vagy csak énnekem tűnt úgy, mert a
[szülésre
gondoltam. Ő közömbösen felitta sikolyom,
a többit — később. Mintha ez elég volna,
egyszerre könny lett — könnycsepp. Nőtt mint a gyerekfej
s az visszalökte a ragacsos valótlanágba, siklott
gyűrűző szpazmák útján, sodródott
az aránytalanul szűk bemenet felé.
Feje láthatóan kóválygott, nem csoda: hinta!
Utálkozni se hagyott ez a feloldó úszás
nálunk fontosabb közös szennyekben. Azám
minek a tisztaság, ha egyszer hullá az étünk?

Fel sem tettem a kérdést s már befalta
frissesült cipóim. A választ kerestem
s már kemence sincs. Könnyem se csurrant
— beleimet csámcsogja. De nem fáj, semmit se fáj,
mintha magán kívül volna a hús, vagy valaki
vagy én, nem volnék magamban.

Mégis arra gondoltam, a szülésre. A gondolat
gyeplő is, és az is aki fogja.
De már egyszer kihullott köreimből,
s hiába igyekezett vissza a központ kürtőjébe
ahonnan kezdtük mi is, a szó is, ami
inkább értelem, mint zajos jel.

Megint előről mondta: hogy nagyon jónak
ismeri szépségem s a másik feléről szintolyan szépnek
mint kívülről; hogy a szépség marad, bármi vággyal

namerom prilazio; da je tu divljije ružičastih vidika,
uprkos iščašenim kostima planina; ipak, da je spolja —
ona prolaznija, jer je tablica množenja više
nego li održavanja.

Odjednom je urliknuo i odmah ućutao zadugo. Vrlo naglo
glas mu se zborao do iznemoglosti. A kad se
posle nekog vremena javio, objasnio je promenu
prvo: za njim se neočekivano zaklopila
purpurna pruga ulaza. I da se našao u punom mraku
sebe. Nepovratno.

Ja sam mislila na porodjaje i bila mirna
nastavljajući njega koji nije znao da povuče bremzu
posle udesa. Nozdrve su mi se širile
kao da ih nevidljive ruke rastežu u krila
za let nekada, ali nikuda. Tada, naglo
stigne mi obaveštenje
da zmijskim puže pokretima misli
što napredjuju rastevljajima puža golaćn
kroz podzemlje koje unutrašnjosti kliskih
i vlažnih mišića kao nužnost. I da se zadivljen
dugo zadržava pred svakim eksponatom
pod muzejskim svodovima iznutrice. Ali
puštam njega da govori, a vi koji slušate
oprostite mi, ako hoćete, ja znam šta ću: zato
neka on govori: „Zadovoljan kao nećovek, odlazim
odavde. Odbaćen oprugom jetre, poprskane
pegicama mnogo značajnijim nego li što su one na
najpohotljivijim primercima sunca, ja
letim, pogreška, ja se u ledom smuku
spuštam niz zeleni pršić žući i, nezaustavljivo,
jurim sebi u susret s druge strane ogledala
dijafragme, udaram o nju, sudaram se u bezbolnom
magnovanju sa sobom, rukujem se na brzinu s njim
i udaljem od smrtne opasnosti
koju prestavlja sagledavanje sebe. Već smo daleko
i okrenuti jedan drugom ledjima, svako od nas
ploveći svojim pravcem provaljuje u drugog.
A drugi, to je moja tajna
kao ja što sam tvoja nevinost dok me ne dosegneš.
Bežim, priznajem: ledja su mi pljosnata turpija
osuta oštrim zubićima jeze a nedosegnuta

mar is belé; hogy nincs vadabb és rózsaszínűbb
tájék

a marjult csontú hegységek ellenére; s hogy mégis
[kivülről —

mulandóbb, mert inkább egyszeregy
mint fajfenntartás.

Akkor felordított s utána hallgatott sokáig. A hangja
ráncossá csuklott a végkimerülésig. S amikor
megszólint később, magyarázni próbálta mi történt
először hirtelen bezárult mögötte
a bíbor bemenet. S önmaga vaksötétjében
találta magát. Végérvényesen.

Én a szülésre gondoltam s ez nem engedett félni
csak folytattam őt a baleset után, ha már a fékje
eltört. Orrcimpám tágult
mintha láthatatlan kéz feszítené szárnynyá
egy repülésre, ami sose lesz. Majd hirtelen
jött a figyelmeztetés,
hogy sikos kigyós mozdulással
meztelen görcsű csigatestel kúszik
belsőm alagútjain a végzetesen nedves
bűvölnen megbámul minden múzeumi tárgyat
a zsigerek boltívei közt. Ám
hadd beszéljen ő, ti meg kik hallgatjátok
bocsássatok meg, én tudom mit akarok: tehát
beszéljen csak: „Elégedetten mint az állat, távozom
innét. Eldob a máj rugója, melyen a pettyek
sokkal többet jelentenek, mint a
legujabb nap-példányokon, repülök,
bolond tévedés, ereszkedem gyors ívben
az epe zöld lejtőjén, és, feltarthatatlanul,
rohanok a másik magam felé, amely a diafragma
tükréből néz rám vissza, összeütődünk
fájdalom nélkül mint az árnyak, kezelek vele s
futok tovább, mert halálosan veszélyes
az önmagunkba nézés. Már messze is vagyunk
háttal egymásnak úszunk a magunk
irányában, egymásból a másikba úszunk.
És ez a másik, ez az én titkom
vagy a te ártatlanságod, amíg oda nem érsz.
Szököm, igen: gerincem egyenes ráspoly
tele az iszony kis fogával, és csak a kéz

samo je strast, predamnom. Ona me ničim ne drži i šiba svim i svačim da što pre iz sebe izjurim. A onda, u nepoznatom sebi sve postaje sporije i svet u kom se nalazim sav je misaonom i ostalom radnom radošću podmazan. Ne škripi. Otkrivam. Istina, zadivljen, ne čujem flobro, a i senke se mikroskopski miču oko srčanih zalisaka. Da, bakterije te sanjalačkim me pogledima mame preko grebena i mojim rečima zovu da udjem u njihovu tek otvorenu pećinu još toplu, još plavu, još svežu od neba i sunca.

Njih su puna pluća. Imale su tanke strukove. Hteo sam A ja čim nešto hoću — porastem. Najednom, prevelik da ih razumem, preglasan da ih vidim, preokat da im se odazovem. Nego produžim pritisnut nepredvidjenim rastanjem, vrlo teško što me nastavljalo neko vreme. Zastajem. Gušio sam se već, milio jedva, modar sigurno. A tad baš kad me poslednji splav nizvodne nade ostavio, vidik puče bezglasno se otvori

i ja s olakšanjem nadošlim u talasima, sam uspravim pod dvostrukim svodovima dojki iznad kojih, kroz otvorenih prozor bradavica, ugledam beli, beli neki oblak kako mi se poznato proteže nad glavom. Pun nežnosti pružim nemirne dlanove, ponet prokletom slabošću mužjaka za drugima, u kojima dobro znaju da nisu i kad ih imaju pod celim kao drugi svet žene. Pa ipak, obesim opreznost o prvi klin i zavojitim stepenicama produžim ronjenje kroz nepriznate visine do na vrh zvonika gde, otkinuvši zubima iznutra šešir bradavica, ja izadjem da glasom pozdravim svet opet i tebi zaljubljenoj kažem ono naše bivše, ono nekad, koje smo ljubili u četiri usne, dve moje, dve tvoje i svake zgodnije. Ali rekнем: „Lako je tebi biti verna, samo ni ja nisam uvek isti. A ti znaš to. A ja ne znam. Jer ja se ne umnažam, ja ginem, ja sobom nezadovoljan, ja škrgutav i mrk, ja usamljen, ja te ostavljam, ja ti zdravo, ja ti zbogom, ja te dodjavolujem”. Ionako nije mišljeno tako oproštajno kao zatvorena vrata, ličilo bi na pismo, da nisam počeo mekšajući

elérhetetlen. Könnyörtelen vesszői
 kergetnek, magamból
 kikergetnek. S akkor, az ismeretlen magasban
 minden lassúbb s a világ ahol járok csupa
 ragályos gondolati örömmel
 megkent. Nem csikorog. Felfedezek. Igaz, a kábultattól
 nem hallok jól, s az árnyak mikroszkópicusan mozognak
 a szívbillentyűk körül. Álmodozószemű véglények
 csalogatnak a peremhez, saját szavaimmal hívnak
 alignyílt barlangjukba, mely még meleg
 még kék, még friss az égtől és a naptól.
 Tele volt velük a tüdő. Karcsú derekuk. Akartam.
 S ha én akarok valamit — nőni kezdek. Máris
 túlnagy lettem, hogy megértssem őket, túlhanqos, hogy
 [lássam

túllátó, hogy beszéljek velük. Továbbmentem,
 a váratlan növés miatt nagyon nehezen,
 s ez folytatott egy ideig. Felnyögtem.
 Fuldokolva fúródtam előre. Szederjesen.
 S már elhagyott
 az ereszkedő remény utolsó tutaja, amikor
 megnyílt a kilátás
 hangtalan
 hullámokban jött a megkönnyebbülés,
 kinyújtóztam az emlék páros boltja alatt,
 s felül, a bimbó nyitott ablakán
 megláttam egy fehér, fehér ismerős felhőt.
 Gyengéd rezgéssel kinyúlt a tenyerem,
 mert a him, örök átka a másik,
 bár tudja, hogy nem lehet benne, ha övé is
 egész hosszában a nőstény más világa. Szögredobtam
 az ovatosságot s emelkedtem tovább a csigalépcsőn
 el nem ismert magasságokban a kupola csúcsáig,
 s belőről leharaptam a mellbimbó kalapját,
 kiléptem a világba újra, hogy neked
 a szerelmesebbnek elmondjam azt a régit,
 azt az egykorit amit négy ajkunk csókolt,
 kettő enyém, kettő tied, vagy másé. De így szóltam:
 „Könnyű neked a hűség, bár én sem vagyok mindig
 ugyanaz. S te ezt tudod. S én nem tudom. Mert én nem
 szaporodom, én döglök, én magányos, itthagylak,
 én búcsút mondok, én istenveled, én ördögbeveled”.
 Ha nem is gondoltam ilyen búcsúsan mint a zárt ajtó
 levélnek tűnne, ha lágyulóban

da mislim: „Ona je vrlo žena!” da nisam počeo tekući
da sanjam: „Ja sam šakal, ja mrtve ogrlice, ja
čerupam!” Ali kupole su se rastući dizale
nada mnom i ja pojurim uz stepenice
prekinute. I brinem ja beo, sav belina
koju sam nekad mio, sad bio, jecajući
ronio, sad mlečno kipeći sav
mrsio šapatom: „Evo me, Floro, tu sam, galico, tu,
kreću neugašeni, tu gde te dimim, tu pljujući te
pahuljastu, tu gde mi nizbrdiva svetlost zatvara oči
rašćerečenim mačem.

Razrogačena sad ležiš. Prema sebi ne treba imati
obzira, a hteo sam da se u tebi vidim otetim ti
osećanjem sreće neverne meni, načinjenom od tvog
lika, nesazdanom prema njemu da hranim sobom
one koje me ne pamte i kad te gledam
kako udišeš svoju tugu što mi je pojela grudi do srži
bez brige. I kad te tražim u ogledalu gde si
slepa kao sve druge reke nasumice
što teku. I kad se u tebi samo vernošću poslednjom
davim”.

Nevernik je to rekao u godini Velikog Pomora.
Bar da ne razumem kad već opraštajući
i u snu čekam.

hozzá nem teszem: „Ő nagyon asszony!” s cseppfolyossá
[váltam.

álmodom szinte: „Sakál vagyok, én nyúzok, én
koppasztok!” De a kupolák nőttek, nőttek
fölöttem, futni kezdtem a megszakadt
lépcsőn. S kibugyantam, a fehérséget
mit máskor mostam, most tapostam, zokogva
forrtam, tejként tajtékzón sűgva
borzoltam: „Itt vagyok, Flóra, itt vagyok oltatlan
meszem, itt fűlök, itt köplek
pühem te, itt zárja a szemem fény
kettészelt kardja.

Fekszel, szétfeszítve. Magunkkal szemben
nem kell kímélet, pedig én benned magamat akartam,
hogy elragadva a hozzám hűtlen kéjt belőled
megetessem rólad formált s mégsem hasonló magammat
azokat akik nem emlékeznek rám. Akkor is ha látom,
hogy szippantod fel a bánatom, a velőmet
gondtalanul. Akkor is ha tükörben kereslek,
pedig vak vagy mint a többi véletlen irányú
folyó. S akkor is ha ez az utolsó hűség
megfojt”.

Hitetlen mondta ezt a Nagy Vész esztendejében.
Bár ne érteném, ha már álomban is
bocsátón várok.

Ács Károly fordítása